

Austmarka Historielag. Årsmøte søndag 30. mars 2014

Dagsorden:

1. Åpning og konstituering.
2. Beretning.
3. Regnskap.
4. Innkomne forslag.
5. Arbeidsprogram 2014.
6. Budsjett 2014.
7. Valg.

Kulturinnslag: May Sønsterud med flere ;
” Dikt og fortellinger fra Finnskogen.”
Kaffeservering og loddsalg.

Årsberetning for Austmarka Historielag 2013

Styret har i perioden bestått av:

Leder:	Vidar Pedersen
Nestleder:	Åge Sørmoen
Kasserer:	Rolf Amundsen
Sekretær:	Knut Holmen
Styremedl.:	Per Skoglund, Kåre Lunderbye, Terje Hellerud
Varamedl.:	Mona Øverby, John Martin Øverby, Kim Larsen

Undergrupper.

Bygdetunet:

Knut Holmen (leder), Erik Hamre, Randi Tjernsby, Bjørn Dybing, Grethe Svendsen, Kåre Svendsen, Per Thoresen Møller, Åge Karterud og Kjell Øverby.

Bilder, intervjuer og skrifter:

Åge Sørmoen og Vidar Pedersen og Kåre Lunderbye

Kulturminnesmerker:

Bjørn-Ulf Østgård (leder), Oddbjørn Evensen, Thor Rønning, Bjørn Moen.

Markenskomite:

Rolf Amundsen, Kim Larsen, Arve Westgård, Toril Westgård, Åge Sletten, Aud Elvevold, Kristin Lysen, Thor Bråthen og John Martin Øverby.

Representantskapet i Norsk Skogfinsk Museum (NSM):

Rolf Amundsen (representant), Anne Lise Solbergseter (personlig vara)

Vidar Pedersen (representant), Kåre Lunderbye (personlig vara)

Styret i Kongsvinger Museumsforening (KMF):

Rolf Amundsen (representant), Kåre Lunderbye (vara).

Utleiere av Arstun og Tunet:

Elisabeth Lindberget, Unni Skilbrigt og Kjell Eriksen.

Vaktmester Arstun :

Per Thoresen Møller.

Redaksjonskomite for medlemsbladet:

Åge Sørmoen og Vidar Pedersen.

Valgkomite: Tove Embre, John Larsen og Eivor Dahl.

Styret har i perioden hatt 7 ordinære styremøter og behandlet 34 saker. I tillegg har flere av styremedlemmene deltatt på faglige møter. Laget hadde ved utgangen av virksomhetsperioden (pr. 31.12.2013) - 755 medlemmer.

Austmarka Historielag er veldig stolt av, og helt avhengig av å ha så mange dugnadsvillige medlemmer. Uten denne innsatsen ville det ikke vært mulig å inngangsette og gjennomføre alle historielagets prosjekter. Men til tross for stort engasjement allerede, har vi bruk for enda flere ildsjeler. Dersom du, eller noen du kjenner har tid til overs og kunne tenke deg å bistå oss i noen av lagets mange oppgaver, - så ta kontakt.

Austmarkamarken ble gjennomført lørdag 10. august. Marken er en av Historielagets største begivenheter, og samler både bygdas egne innbyggere og mange tilreisende. Været var bra og nærmere ett tusen personer var innom i løpet av dagen. Overskuddet i år var på ca. 50 tusen kroner, - en rekord så langt. John M. Øverby ønsket velkommen og åpnet Marken. Nytt for i år var at Markenskomiteen hadde laget og delt ut program med tidsangivelser for de ulike arrangement for dagen, og benyttet lydanlegget til informasjon og påminnelser. Utover dagen kunne publikum beskue vev- og neverflettekunst, gamle gjenstander, se gamle filmer i egen "kinosal" og se bildeutstilling i Bråstua, gjøre nyttige kjøp i de mange salgsbodene eller bare kose seg med grytstappe, rømmegrøt, kaffe og vafler. De yngste hadde også sine egne salgsboder og mange aktiviteter, - ansiktsmaling, dyreskue, ridning, hesteskokasting eller snekring av egne verktøykasser. Det var populært at snekringa skjedde i et gammelt og ekte snekkerverksted. På Sjøviksaga ble det skjært planker og bord med mange interesserte tilskuere. Nytt av året var en guidet vandring til Smedhaugen, Mølla og langs Vestbredden. Kølamilå var tent og ulminga inne i den sendte en historisk eim ut over markensplassen. Det var også besøk av en munter musikktrio som beveget seg rundt om på området og inne i husene med trekkspill, gitar og bass. Grunnet sykdom ble dessverre den tradisjonelle auksjonen avlyst.

Åpen Tundag. Tundagen har kommet for å bli, den blir stadig mer populær, og det var godt over 100 besøkende lørdag den 21. september. Vi serverte eget "Smedhaug-brød" med hvitost eller prim og pannekaker med lønnesirup, "Kolbullar" og kaffe og vafler. Det ble invitert til å ta med bord og selge egne saker og ting. Noen fulgte oppfordringen, men vi ønsker flere på neste Tundag, spesielt de som har egenproduserte varer å tilby. Historielaget solgte en del sekker med egenprodusert grillkull fra "Mila". Annet nytt for dagen var at vi hadde besøk av soppekspert Irene Tangen. Besøkende syntes dette var både interessant og lærerikt.

Været var fint, og inntrykket var at de besøkende hadde en trivelig og avslappende dag. Det var også "Brannvernets Dag" med ulike demonstrasjoner på Brannstasjonen og denne samkjøringa gir variasjon og trekker folk, og er noe vi håper å kunne gjenta.

Orala. Norsk Skogfinsk Museum er registrert kjøper og eier. AHL er avtalemessig medeier med en egenverdi på kr. 100.000. AHL har videre ansvar for praktisk drift og vedlikehold, ikke økonomi. NSM har budsjettstyring og regnskapsansvar.

Ut over dette vises det til egen møtedel – etter Årsmøte 2014.

Det foreligger et forslag til avtale om drift, ansvar og vedlikehold.

Vedrørende Orala er mange saker og gjøremål på gang og under arbeid og den foreløpige arbeidsgruppa på 5 personer har fungert godt og utrettet mye godt praktisk arbeid gjennom året. Med Øyvind Strandseter som pådriver er mange timer lagt ned på Orala. Mye av låven er rettet opp, den ene låvebrua "løftet" slik at bærende steiner kan korrigeres for å forhindre nye utglidninger. Det er også støpt og laget vegbom nede i oppkjøringa. Pipa på badstua er pusset og beslag over tak er lagt. Låven er ryddet og i våningshuset er det vasket. Nye strømledninger og kontaktpunkter er på plass. Pipe og ovner er godkjent av feieren. Stien ned til netthuken/bua ved Søndre Øyersjøen er delvis ryddet og merket. Ved flere gjennomførte dugnader er det slått og kjørt bort gras. På en del av arealet har Torild Moland, etter bruksavtale hatt beitedyr. En del kanter og kratt ved innmark er ryddet, og rundt saga er det nå ganske åpent. Saga og traktoren er også fått noe vedlikehold.

Den midlertidige venneforeningen / "Oralas Venner" har pr. 31.12.2013 hele 56 medlemmer. (Engangsregistrering ved innbetalt kr. 100.-)

Nystun. Det er lagt nytt gulv i annen etasje og veggene er kledd med vindtett Pipa er pusset og ovner er på plass, men noen utbedringer i andre etasje gjenstår.

Vandringer/utflukter. Det er arrangert tre vandringer/utflukter i 2013.

I juni Bogen/Mitandersfors med Bengtstorp og Tvællen med 24 deltagere og åpen dag i Orala med ca 40 oppmøtte.

I september og i vakkert høstvær deltok 30 personer - flere unge - på vandring med meget god guiding på Østgårdsskogen/Brødbøl.

I tillegg har enkeltmedlemmer ledet og guidet besøk fra skoler og andre foreninger/grupper, samt organisert fellessamlinger med Austmarka Vel.

Temadager på Arstun. I løpet av virksomhetsåret har historielaget gjennomført tre temakvelder og fire filmkvelder. Ved temakvelden "Bok" i oktober hadde vi besøk av Einar Østby og Lorentz Moe.

Slåttedugnad Abborhøgda. To lørdager, 27.juli og 3.august var det dugnad med slått og bortbæring av gras. Glimrende vær og i alt var 30 personer med – deriblant fire arbeidsomme barn. Statsskog honorerer Historielaget for dette arbeidet da riktig slått betyr mye for bevaringen av den rike floraen.

Kulturminnekart. I samarbeid med Austmarka Utvikling (AU) har Historielaget foretatt kulturminneregistreringer på Varaldskogen på lik linje med det arbeid som tidligere er utført i samarbeid med utmarkslagene. Med grunnlag i denne registreringa vil det nå bli laget tilsvarende kulturminnekart som for utmarkslag-områdene. Kartet er planlagt ferdig i 1. halvår 2014.

”Historiske stier”. Dette er et selvstendig prosjekt med egen styringsgruppe og ledes i hovedsak av Finnskogen Turistforening / Den Norske Turistforening med bistand fra AHL og lokale grunneiere. Stien på Austmarka er en av ti på landsbasis og mottar statlige midler til registrering av kulturminner, materialer, opparbeiding og merking/skilting av ”nye” og eksisterende ferdselsveger/stier. Info-tavler og kart skal produseres og alt legges i en database. Siden dette er et nasjonalt prosjekt med landsdekkende informasjon via DNT vil det bokstavelig talt sette Austmarka på kartet ved planlagt ferdigstilling og åpning i 2015.

”Kølamila”. I siste uka av juli ble mila bygget opp i nordenden av idrettsplassen og tent i uka før Marken slik at den skapte interesse og stemning hos publikum. Det ble produsert over 50 småsekker, for salg på tondager og lignende – og litt til lagets grill ved sammenkomster og arrangement.

Grasrotandelen. Ved utgangen av virksomhetsperioden var det 76 personer som hadde valgt Austmarka Historielag som sin grasrotmottaker. Dette resulterte i 28 700 kroner inn i lagskassa i 2013. Siden ordningen startet i 2009 har historielaget mottatt ca. 112 000 kroner ”uten særlig anstrengelse”.

Arstun. Huset er malt utvendig, det er installert rask oppvaskmaskin og stoler og bord er skiftet ut/mottatt uten kostnad.

Dugnadstimer. Gjennom året er det systematisk ført oversikt over timer og antall deltagere ved de ulike gjøremål og oppgaver laget har hatt.
Oppsummert: Dugnader: 3180 t, Arrangementer: 800 t, Omvisning/guiding: 200 t, møter: 350 t. Sum: 4530 timer.

Badstua. Den brant dessverre ned under oppvarming lørdag 28. september. Målet er å erstatte den på omtrent samme tomt som tidligere på Tunet i løpet av våren 2014. Det skal benyttes et gammelt innkjøpt, nedlaftet stabbur og gamle laftestokker for å få riktig høyde på badstua.

Hjemmeside (www.austmarkahistorielag.no). I desember 2010 lanserte historielaget sin egen hjemmeside på Internet. Hjemmesida er en god og rask kilde til informasjon, ikke minst for å nå raskt ut med arrangement og hendelser i AHL`s regi. Den blir kontinuerlig oppdatert. Her kan du nå lese om aktivitetene i laget, se på våre gamle fotografier, lese medlemsblader eldre enn ca 5 år og lese beskrivelser av gamle hus i bygda. Hjemmesida har i 2013 hatt 4720 besøk – mange fra andre land enn Norge. AHL har også sin egen Facebook-side.

Samarbeid med andre organisasjoner. Historielaget er en avdeling under Norsk Skogfinsk Museum (NSM) og vi inngår i Kongsvinger Museumsforening - sammen med de andre historielagene i regionen. Samarbeidet med Kongsvinger kommune er også bra. Vi har et nært samarbeid med Brandval Historielag om kartlegging og bevaring av finnetorp på Brandval og Vinger Finnskoger. Her er et godt samarbeid med Statsskog viktig. Historielaget har deltatt på Finnskogtinget.

Andre aktiviteter. For ikke å gjøre årsmeldingen altfor omfattende vil vi under dette punktet i stikkordsform nevne andre aktiviteter som styret og lagets medlemmer har befattet seg med i perioden.

- Medlemsbladet har som tidligere kommet med 4 nummer.
- Kalender for 2014 er produsert og solgt.
- Påfyll og vedlikehold av bildearkivet.
- Utleie av Arstun og Bråstua.
- Badstubading 1. halvår....
- Stand i Bergkollen på familedagen
- Det er gjennomført flere større og mindre dugnader.
- Grillfest/dugnadsfest på Tunet.
- Julegranbrenning i samarbeid med Austmarka Vel.
- Midtsommertreff med grill i samarbeid med Austmarka Vel.
- Guiding for skoleklasser, vandregrupper og besøk fra inn- og utland.
- Deltatt i møter i Skogfinske Interesser i Norge.
- Deltatt i "Finnsam"- konferanser.

Historielaget har også i år mottatt gaver, både gamle ting og materialer til bruk i den daglige driften, samt pengegaver. Spesielt nevnes et anonymt og betydelig økonomisk bidrag til gjenreising av badstua. Styret retter en stor takk til giverne. Gavene er behørig omtalt i Medlemsbladet.

Forslag til arbeidsprogram 2014.

Prioriterte oppgaver:

- Fortsette vedlikehold, bruk og presentasjon av Orala.
- Vedlikehold på Smedhaugen.
- Kulturminneregistrering og oppdatere kart.
- Ferdigstille 2. etasje Nystun.
- Sette i stand stikkemaskinen.
- Arrangere temakvelder på Arstun.
- Arrangere Austmarkamarken.
- Arrangere flere åpne dager/Tundager på Bygdetunet og Smedhaugen
- Arrangere dager/aktiviteter for de yngre.
- Slåttedugnad i Abborhøgda.
- Holde i orden og tilrette industrisamfunnet Sikåa/Bedafors for publikum.
- Gi ut 4 nummer av medlemsbladet.
- Gi ut kalender.
- Oppdatere og vedlikeholde hjemmesidene.
- Arrangere dagstur/helgetur/vandringer.
- Samarbeide med Vellet om Midt-sommer og Julegran.
- Male korn på Mølla.
- Gjenreise og ønske velkommen til røykbadstua innen høsten 2014.

Ved kapasitet:

- Vedlikeholde lagets øvrige bygningsmasse.
- Omvisninger og guiding for andre lag og foreninger
- Forberede utvidelse av Arstun.

